

Nieuwe regelgeving omtrent 'van/voor' aanbiedingen

Het van oorsprong Amerikaanse concept Black Friday is inmiddels ook niet meer weg te denken uit ons land. Jaarlijks proberen Nederlandse (web)winkels consumenten over te halen om hun producten te kopen met de meest spectaculaire aanbiedingen. De vraag is echter of deze aanbiedingen wel zo mooi zijn als dat ze lijken. In haar richtlijn modernisering consumentenbescherming (EU 2019/2161¹) probeert de Europese Commissie de consument beter te beschermen tegen zogenoemde 'nepaanbiedingen'.²

'Nepaanbiedingen' bij Nederlandse webwinkels

In Nederland is de Autoriteit Consument & Markt (ACM) verantwoordelijk voor het houden van toezicht op (het voorkomen van) het misleiden van consumenten door zogenoemde 'nepaanbiedingen'. In dit kader heeft de ACM gedurende één jaar de online aanbiedingen van 250 speelgoed en elektronica producten in de gaten gehouden bij verschillende webwinkels. Uit dit onderzoek concludeerde de ACM dat veel webwinkels 'nepaanbiedingen' presenteerden. Zo boden webwinkels bijvoorbeeld de producten gedurende het *gehele* onderzoek aan als 'aanbieding'. Daarnaast concludeerde de ACM dat sommige webwinkels de 'van' prijs niet onlangs hadden gehanteerd of dat het product zelfs nooit voor de gepresenteerde 'van' prijs was aangeboden.³ Het prijsvoordeel dat consumenten dachten te hebben, werd dus te gunstig door de webwinkels voorgespiegeld. Naast de ACM, heeft ook de Consumentenbond een aantal onderzoeken verricht ten aanzien van dit soort prijsvoordelen.⁴ Tijdens het meest recente onderzoek van de Consumentenbond zijn eveneens de prijzen van 250 webwinkels in de gaten gehouden. Bij een aantal van deze webwinkels is geconstateerd dat er te hoge adviesprijzen werden gepresenteerd.⁵

De huidige norm voor 'van/voor' aanbiedingen en het toezicht hierop

Op dit moment geldt in Nederland dat de handelaar de 'van' prijs die hij bij de aanbieding noemt, daadwerkelijk moet hebben gehanteerd voorafgaand aan de aanbieding. Deze 'van' prijs moet volgens de ACM daarnaast recent zijn gehanteerd door de handelaar. Recent betekent dat het product niet langer dan drie maanden geleden voor de 'van' prijs te koop mag zijn geweest.⁶ Onder deze huidige norm is het voor handelaren echter mogelijk gedurende een lange tijd een bepaalde prijs te hanteren en deze slechts – op enig moment gedurende de hiervoor genoemde drie maanden – voor een korte tijd te verhogen. Vervolgens kunnen de handelaren het product aanbieden met een prijsvermindering ten opzichte van deze tijdelijk verhoogde prijs. Hierdoor lijkt de prijsvermindering groter dan dat deze daadwerkelijk zou zijn geweest tegen de lagere prijs die de handelaar eerst hanteerde.⁷

Volgens de ACM is de prijs voor consumenten een van de belangrijkste elementen waarop zij hun aankoopbeslissing baseren. Een hoge 'van-prijs' zou consumenten het gevoel geven dat zij veel korting krijgen en ertoe leiden dat zij minder op zoek gaan naar alternatieven.⁸ Het verstrekken van onjuiste informatie over de 'van' prijs kwalificeert echter als een oneerlijke (misleidende) handelspraktijk op grond van artikel 6:193c lid 1 onderdeel d BW.

De ACM treedt stevig op tegen handelaren die een misleidende referentieprijzen hanteren en onjuiste informatie verschaffen over bepaalde prijsvoordelen. Zo legde de ACM in 2018 twee boetes van samen € 350.000 op aan een (web)winkel gespecialiseerd in zitmeubelen. Uit onderzoek van de ACM bleek dat deze (web)winkel met 'van' prijzen in hun huis-aan-huisfolders en op haar website adverteerde, die zij nooit daadwerkelijk heeft gehanteerd. Hierdoor presenteerde de (web)winkel een prijsvoordeel dat gebaseerd was op onjuiste informatie. Volgens de Rechtbank Rotterdam heeft de ACM terecht geconcludeerd dat de (web)winkel adverteerde met niet bestaande prijsvoordelen. Dit levert volgens de Rechtbank Rotterdam⁹ een beboetbare overtreding op.

De nieuwe Europese norm

De Europese Commissie probeert deze zogenoemde 'nepaanbiedingen' tegen te gaan. Daarom voegt zij met de richtlijn modernisering consumentenbescherming (2019/2161) een nieuw artikel 6bis, toe aan de richtlijn prijsaanduiding (98/6/EG).¹⁰ Artikel 6bis schept voor alle lidstaten duidelijkheid over welke 'van' prijs mag worden gepresenteerd aan de consument. Dit artikel bepaalt namelijk dat de aangekondigde 'van' prijs de laagste prijs moet zijn die de handelaar gedurende minimaal dertig dagen voorafgaand aan de aanbieding heeft toegepast.

Wetsvoorstel Implementatiewet richtlijn modernisering consumentenbescherming

Op grond van de richtlijn modernisering consumentenbescherming dienden lidstaten uiterlijk op 28 november 2021 de nodige bepalingen vast te stellen en bekend te maken om aan deze richtlijn te voldoen. Op 28 mei 2022 dienen zij die bepalingen toe te passen.

Op 14 oktober 2021 is het wetsvoorstel Implementatiewet richtlijn modernisering consumentenbescherming (Implementatiewet) aangeboden aan de Tweede Kamer. Uit dit wetsvoorstel Implementatiewet volgt dat de nieuwe Europese norm zal worden opgenomen in de Prijzenwet en het onderliggende Besluit prijsaanduiding producten.¹¹ In de Prijzenwet wordt in artikel 2b lid 1 een extra delegatiebevoegdheid opgenomen. Dit creëert de mogelijkheid om de nieuwe hoofdregel te implementeren in het Besluit prijsaanduiding producten.¹²

Uitzonderingen op de nieuwe norm

Lidstaten mogen uitzonderingen introduceren voor goederen die snel bederven of een beperkte houdbaarheid hebben en voor producten die minder dan dertig dagen op de markt zijn. Lidstaten mogen daarnaast bepalen dat, wanneer handelaars de prijsvermindering progressief verhogen, zij de prijs voorafgaand aan de eerste prijsvermindering mogen vermelden als de 'van' prijs. Uit de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel Implementatiewet volgt dat het kabinet voornemens is van deze uitzonderingsmogelijkheden gebruik te maken, omdat dit noodzakelijk is om tot een voor de praktijk werkbare set aan regels over prijsverminderingen te komen.¹³

Alternatieve mogelijkheden voor handelaren

Het blijft de handelaar overigens vrijstaan een prijsvoordeel te presenteren dat niet is afgezet tegen een eerder door hem gehanteerde prijs. Voorbeelden hiervan zijn prijsvergelijkingen met een concurrent of een korting ten opzichte van de adviesprijs. Onder de adviesprijs wordt verstaan de prijs die door de fabrikant of importeur wordt bepaald en geadviseerd aan de detailhandelaren.¹⁴ Wel is van belang dat de consument niet mag worden misleid over het bestaan van een bepaald prijsvoordeel (zie artikel 6:193c lid 1 onderdeel d BW).

Reactie ACM

De ACM heeft aangegeven positief tegenover de nieuwe norm voor 'van/voor' aanbiedingen te staan. Deze bepaling biedt immers duidelijkheid over de wijze waarop handelaren 'van/voor' aanbiedingen moeten presenteren. De ACM voorziet weinig problemen in de uitvoering en handhaving van deze nieuwe bepaling voor aanbiedingen van webwinkels, omdat de prijzen te monitoren zijn. Het houden van toezicht bij fysieke winkels wordt wel een uitdaging, aldus de ACM. In fysieke winkels is hoogstens het uitvoeren van een steekproef mogelijk. Dit handhavingsprobleem wordt volgens de ACM deels ondervangen door het feit dat een groot aantal handelaren beschikt over zowel een offline als een online verkoopkanaal. Hierdoor bestaat de mogelijkheid om online te controleren of deze handelaren de verplichting ten aanzien van prijskortingen naleven.¹⁵

Conclusie

Er komen nieuwe regels voor handelaren die wensen te adverteren met een 'van' en 'voor' prijs. De Europese Commissie heeft in 2019 een nieuw artikel toegevoegd aan de richtlijn prijsaanduiding 98/6/EG, waarin wordt bepaald dat de aangekondigde 'van' prijs de laagste prijs moet zijn die de handelaar gedurende een periode van minimaal dertig dagen voorafgaand aan de aankondiging heeft toegepast. Op 28 mei 2022 gaat deze nieuwe regelgeving van kracht. De ACM zal in Nederland verantwoordelijk zijn voor het toezicht hierop.

Noten :

1. Richtlijn (EU) 2019/2161 van het Europees Parlement en de Raad van 27 november 2019 tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en Richtlijnen 98/6/EG, 2005/29/EG en 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft betere handhaving en modernisering van de regels voor consumentenbescherming in de Unie, Pb EU 2019, L 328/7.
2. Dit artikel is geschreven met dank aan Nina Wekking, student-stagiaire bij Kennedy Van der Laan.
3. ACM, 'Regels van-voor prijzen straks duidelijker voor consumenten en bedrijven', november 2021.
4. Zie bijvoorbeeld Consumentenbond, 'Grote webwinkels misleiden met kortingen op adviesprijzen', maart 2021; Consumentenbond, 'Webwinkels misleiden nog steeds met nepaanbiedingen', november 2019; en Consumentenbond, 'Winkels misleiden consumenten met adviesprijzen', februari 2019.
5. Consumentenbond, 'Grote webwinkels misleiden met kortingen op adviesprijzen', maart 2021.
6. Zie <https://www.acm.nl/nl/onderwerpen/verkoop-aan-consumenten/verkoop-aan-consumenten/prijzen-vermelden/prijzen-vermelden> en ACM, 'Aanbiedingen moeten echte aanbiedingen zijn', 8 december 2016.
7. Kamerstukken II 2021/22, 35940, nr. 3, p. 11 (M/T).
8. ACM, 'Regels van-voor prijzen straks duidelijker voor consumenten en bedrijven', november 2021.
9. Rb. Rotterdam 23 mei 2019, ECLI:FBROT:2019:4155, r.o. 16.5.
10. Richtlijn 98/6/EG betreffende de bescherming van de consument inzake de prijsaanduiding van aan de consument aangeboden producten, Pb EG 1998, L 80/27.
11. Kamerstukken II 2021/22, 35940, nr. 2, p. 8; Kamerstukken II 2021/22, 35940, nr. 3, p. 3 (M/T).
12. Kamerstukken II 2021/22, 35940, nr. 3, p. 46 (M/T).
13. Kamerstukken II 2021/22, 35940, nr. 3, p. 11 (M/T).
14. Algemene Aanbevelingen Reclame Code Commissie, zie onder g, adviesprijs.
15. Kamerstukken II 2021/22, 35940, nr. 3 (Reactie ACM).

Auteur(s): Mr. L. (Lisa) van Vliet, Kennedy Van der Laan, Amsterdam
Mr. L.E.J.W. (Lisa) Lander, Kennedy Van der Laan, Amsterdam

© Fiscaal up to Date, onderdeel van Rendement Uitgeverij BV